

Biuletyn Polonistyczny

20.11.2023

Data wydarzenia: 22.11.2023 - 25.11.2023

Czytane, pisane, oglądane. Tatry w literaturze

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Zakopane

Organizatorzy: Muzeum Tatrzańskie im. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem

---

Czy można opisać Tatry - a nawet napisać je na nowo?

Inspiracji do nowego odczytania Tatr i literatury tatrzańskiej będą szukać uczestnicy konferencji naukowej Czytane, pisane, oglądane. Tatry w literaturze, która odbędzie się w dniach 22-25 listopada br. w Muzeum Kornela Makuszyńskiego, literackiej filii Muzeum Tatrzańskie im. dr. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem.

Zygmunt Vogel, autor pierwszej panoramy Tatr od strony polskiej (północnej) najprawdopodobniej nigdy w tych górach nie gościł - znał je m.in. z opisów Stanisława Staszica. Od kiedy istnieje słowo, pośredniczy ono w doświadczaniu krajobrazu. Literatura zawsze była - i jest - możliwością wyobrażonego świata, często kotwiczyła swoje potencjały inspiracji właśnie w Tatrach.

Marzenie wędrowania po górach jest naszym wspólnym doświadczeniem, które można odnaleźć w literaturze dawnej i współczesnej, a krańcowość doznań związanych z surowością natury i jej pięknem uzyskiwała zróżnicowane formy reprezentacji.

Przyjrzymy się tym zagadnieniom wspólnie, wspinając się po ścieżkach czujnej interpretacji twórczej, dyskutując i szukając inspiracji do nowego odczytania Tatr i literatury tatrzańskiej.

PROGRAM KONFERENCJI:

22 listopada 2023 (środa)

10.30 - 11.00 Otwarcie konferencji

- Powitanie - Michał Murzyn, Dyrektor Muzeum Tatrzańskie im. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem
- „Szlakami literatury w Tatrach. Idea konferencji” - dr hab. Bianka Rolando, prof.

UAM oraz dr Kinga Nędza-Sikoniowska, koordynatorka Muzeum Kornela Makuszyńskiego, filia MT

Panel „Tatry pisarzy”

Prowadzenie: Bianka Rolando

- 11.00 – 11.20 dr hab. Marcei Olma, prof. UKEN (Kraków), „Językowo-kulturowy obraz Tatr w sonetach Wincentego Byrskiego (1870-1939)”
- 11.20 – 11.40 dr Małgorzata Peroń (Lublin), „Requiem dla gór, przyjaciół i siebie («Album tatrzańskie» Jarosława Iwaszkiewicza)”
- 11.40 – 12.00 dr Łukasz Lewkowicz (Lublin), „Rzecznik ochrony Tatr: Jan Gwalbert Pawlikowski i jego publicystyka na rzecz utworzenia Tatrzańskiego Parku Narodowego”
- 12.00 – 12.20 mgr Karol Jaworski (Warszawa) „Tatrzańskie numinosum Jana Kasprowicza”

12.20 – 13.05 Dyskusja

13.05 – 13.35 Przerwa kawowa

Panel „Wspinaczki Tadeusza Micińskiego”

Prowadzenie: Kinga Nędza-Sikoniowska

- 13.35 – 13.55 dr Fryderyk Nguyen (Wrocław), „Tatrzański krajobraz w «Nietocie» Tadeusza Micińskiego jako miejsce rozwoju idei transhumanistycznych”
- 13.55 – 14.15 dr Wojciech Trela (Rabka-Zdrój), „Dekonfiguracja czasoprzestrzeni tatrzańskiej w «Nietocie» Tadeusza Micińskiego”
- 14.15 – 14.35 dr hab. Bianka Rolando, prof. UAM (Poznań), „Chram natury w ruchu. Przyroda tatrzańska i jej sakralizacje w wybranych wierszach Tadeusza Micińskiego”

14.35 – 15.20 Dyskusja

18.00 Wydarzenie towarzyszące: „Wieczór pamięci prof. Jacka Kolbuszewskiego”

czytane

pisane

oglądane

TATRY W LITERATURZE

konferencja

Wieczór pamięci prof. Jacka Kolbuszewskiego

22 listopada, godz. 18.00

Profesor Kolbuszewski był autorem wielu tatrzańskich publikacji. Zainicjował i redagował serię wydawniczą „Góry – Literatura – Kultura”. W latach 1991–2012 był członkiem Rady Muzeum Tatrzańskie (przez dwie kadencje pełnił funkcję jej przewodniczącego).

O Profesorze opowie Ewa Grzęda z Uniwersytetu Wrocławskiego, redaktorka rocznika „Góry – Literatura – Kultura”. Spotkanie poprowadzi Maria Kościelniak-Woźniak.

Wstęp wolny w ramach promocji Muzeum Tatrzańskie.

23 listopada 2023 (czwartek)

Panel „«Pępek świata». Zakopane miejscem spotkań i twórczości”

Prowadzenie: Bianka Rolando

- 9.30 – 9.50 prof. dr hab. Maria Jolanta Olszewska (Warszawa), „Zakopane i Tatry w «krzywym zwierciadle», czyli «Baczmaha» Mieczysława Gwalberta Pawlikowskiego i «Zakopanoptikon» Andrzeja Struga”
- 9.50 – 10.10 dr Małgorzata Vrażić (Zagrzeb), „Zakopiańczyk z wyboru, lovrantin z konieczności”
- 10.10 – 10.30 dr Bohdan Tychołoz [Tykholoz], prof. LUN (Lwów), „Demiurdzy karpaccich Aten: Stanisław Witkiewicz i Iwan Franko na skrzyżowaniach mitów i losów”

10.30 – 11.15 Dyskusja

11.15 – 11.45 Przerwa kawowa

Panel „Zachwyć, trwoga, kontemplacja. Góry jako doświadczenie wewnętrzne”

Prowadzenie: Kinga Nędza-Sikoniowska

- 11.45 – 12.05 dr Eliza Kącka (Warszawa), „«Mroczne Tatry». Cztery świadectwa obcości”
- 12.05 – 12.25 mgr Lidia Kamińska (Kraków), „Zachwyć zmysłów, czyli afektywność impresjonizmu. O liryce tatrzańskiej Kazimierza Przerwy-Tetmajera”
- 12.25 – 12.45 dr hab. Małgorzata Domagalska, prof. UŁ (Łódź), „«Gdy wieje wiatr...» Tatry w polskim kryminale współczesnym”

12.45 – 13.30 Dyskusja

13.30 – 14.00 Przerwa kawowa

Panel „Tatry kobiet”

Prowadzenie: Bianka Rolando

- 14.00 – 14.20 dr Anna Pigoń (Wrocław), „Czy Giewont jest kobietą? O tatrzańskiej Feminie”
- 14.20 – 14.40 mgr Andrzej Chowaniec (Kraków), „Rola Tatr w kontekście postaci kobiecych w twórczości Kazimierza Przerwy-Tetmajera”

14.40 – 15.25 Dyskusja

18.00 Wydarzenie towarzyszące

„«Na Giewont się patrzy» - słuchowisko radiowe na podstawie książki Barbary Caillot i Aleksandry Karkowskiej”

czytane
pisane
ogłądane

TATRY
W LITERATURZE

konferencja

Muzeum
Tatrzańskie

*Barbara Caillot, Aleksandra Karkowska,
Krzysztof Trebunia-Tutka*
„Na Giewont się patrzy” - słuchowisko radiowe

23 listopada, godz. 18.00

Spotkanie z autorkami książki oraz autorem muzyki do słuchowiska Krzysztofem Trebunią-Tutką.

Autorki książki przedstawią genezę i ewolucję projektu "Na Giewont się patrzy", od pomysłu, poprzez zbieranie wywiadów i fotografii z szuflad najstarszych górali ze Skalnego Podhala, na stworzeniu książki i realizacji słuchowiska radiowego kończąc.

Po tym wprowadzeniu wspólnie wysłuchamy słuchowiska - będzie to niecodzienny teatr wyobraźni, łączący tekst i formę.

Wstęp wolny w ramach promocji Muzeum Tatrzańskiego.

24 listopada 2023 (piątek)

Panel „«Pępek świata». Miejsca symbole”

Prowadzenie: Kinga Nędza-Sikoniowska

- 9.30 – 9.50 mgr Maciej Krupa (Zakopane), „Motyw Giewontu w literaturze współczesnej”
- 9.50 – 10.10 mgr Wojciech Szatkowski (Zakopane), „«W stronę Pysznej» – schronisko na kartach książki zachowane”

10.10 – 10.55 Dyskusja

10.55 – 11.25 Przerwa kawowa

Panel „Więcej niż podróż”

Prowadzenie: Bianka Rolando

- 11.25 – 11.45 dr hab. Ewa Grzęda, prof. UWr (Wrocław), „Ramię w ramię z Chałubińskim. Opisy dróg na Łomnicę i do Morskiego Oka w relacjach Bronisława Rajchmana – uczestnika wycieczek odbytych «pod wodzą Tytusa Chałubińskiego»”
- 11.45 – 12.05 mgr Ewa Kolbuszewska (Wrocław), „Symbolika motywów akwaticznych w literackich opisach Tatr epoki romantyzmu”
- 12.05 – 12.25
dr hab. Karol Samsel (Warszawa), „«Dziennik podróży do Tatrów» Seweryna Goszczyńskiego w kontekście alpejskich dzienników podróżniczych XVIII i XIX wieku”

12.25 – 13.10 Dyskusja

13.10 – 13.40 Przerwa kawowa

Panel „Tatry na przecięciu sztuk”

Prowadzenie: Kinga Nędza-Sikoniowska

- 13.40 – 14.00 dr Magdalena Lachman (Łódź), „Współczesne opowieści o Tatrach w splocie słowa i obrazu”

- 14.00 – 14.20 mgr Magdalena Ewa Nosowska (Radom), „«(...) nie można lekceważyć aforyzmów. Jest to kłapa bezpieczeństwa dla wysokiego ciśnienia myśli». Utwór sceniczny «Król Nikodem» Rafała Malczewskiego i Ferdynanda Goetela jako awangardowa inspiracja krajobrazem zakopiańskim”
- 14.20 – 14.40 Katarzyna Dębińska (Poznań), „Natura-słowo-obraz. Tatry w twórczości Rafała Malczewskiego”

14.40 – 15.25 Dyskusja

25 listopada 2023 (sobota)

12.00 Wydarzenie towarzyszące*

„Tatry w literaturze – literatura w Tatrach. Spotkanie poetyckie w Schronisku Górskim PTTK na Hali Ornak”

Udział wezmą:

Teresa Bachleđa-Kominek (Zakopane),

Miłosz Biedrzycki (Kraków),

Bianka Rolando (Poznań)

Adam Wiedemann (Warszawa).

* W razie załamania pogody organizator zastrzega sobie prawo zmiany miejsca spotkania

---

Organizator konferencji:

Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem,

www.muzeumtatrzańskie.pl

Koordynatorki konferencji:

dr hab. Bianka Rolando – prof. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, poetka, artystka sztuk wizualnych. Autorka książek poetyckich i teoretycznych z zakresu sztuki, w 2024 roku ukaże się jej książka „Nasze Zakopane” (wyd. BOSZ). Zajmuje się badaniem relacji sztuki i literatury.

dr Kinga Nędza-Sikoniowska – koordynatorka Muzeum Kornela Makuszyńskiego, filii Muzeum Tatrzańskie. Bada kulturę miast XX wieku i jej związki z nowoczesnością. Autorka książki „Nowoczesne. O syberyjskich miastach okresu radzieckiego” (wyd. WUJ, 2021).

(Informacje pochodzą od Organizatora konferencji).

Biuletyn Polonistyczny

Adres: Muzeum Kornela Makuszyńskiego, literacka filia Muzeum Tatrzańskiego im. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem (willa Opolanka, ul. Kazimierza Przerwy-Tetmajera 15, Zakopane)

Do pobrania:

- tatry_w_literaturze_plakat_z_programem.jpg

Linki:

- <https://fb.me/e/95XcBJNPd>
- <https://muzeumtatrzańskie.pl/tatry-w-literaturze/>

Słowa kluczowe: góry w literaturze, Tatry